

Jacob Fabricius Daniel Beckher

De Catarrho, Disputatio Anniversaria

Rostochii: Pedanus, [1623]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729702057>

Druck Freier Zugang

RU. med. 1623.

Jac. Fabricius, Praes.

Daniel Becker, Resp.

DE
CATARRHO.

DISPUTATIO ANNIVERSARIA,

PRÆSIDENTE
IACOBO FABRICIO
Med. D. & Professore Publ.

RESPONDENTE
DANIELE BECKHERO Dantiscano,
Med. Candid.

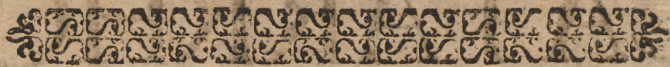
Habebitur
In Auditorio Majori
Mensis Martij, die VIII. anni XXIII.

ROSTOCHII

Excusa

Literis JOACHIMI PEDANI.

GENEROZO,

Nobilissimo & maxime Strenuo

VIRO,

DN. GEBHARDO MOEREN

Hæreditario in Tontenwinckel /

Illustriss. Duc. Megap. Consi-

liario Provinciali amplissimo, Musarum

cultori, Patrono & fautori ex-

optatissimo:

Domino & Mæcenati meo atatem
colendo, observando:

hancce de Catharro materiam

debitæ gratitudinis ergo

offero.

DANIEL BECKHERUS

Dantiscanus.

JACOBI FABRICII
Disputatio
DE CATARRHO.

THESIS I.

Requentissimum totius Auctumni & Hiemis decursu hisce locis malum fuit CATARRHUS, à quo pauca ades immunes; ejus naturam & indolem solemnè disputatione investigantes; primò quid isto nomine significetur, deinde quid sit, & in quo ejus essentia consistat, quas causas quibus colligatur, vel ad fluxum moveatur, habeat, quibus deniq; differentijs & signis invicem dignoscatur, explicabimus; cætera ad curam pertinentia breviter subjuncturi.

2. Et quidem varia sibi imposta gerit nomina: quibusdam enim *καταρροῦ*, *καταρροῦς* aut *καταρρῆς*, alijs *ῥόυα* & *ῥόυα-ῥομὸς*, Celso destillatio *καταρρῆμος*; Aureliano Influxio, defluxus, Vitruvio gravitudo appellatur.

3. Consuetudine vero quadam hic generi vocabulum speciei adtribuitur, & CATARRHI nomine communiter exprimitur, quævis defluxio ex superioribus locis præcipiti decursu inferiora petens, siue hoc per amplos & patentés, siue per occultos fiat meatus; unde pro varietate partium talem humorem suscipiantium varios parit adfectus, variasq; torritur nomenclaturas.

4. Præ cæteris autem maximè nobiles, & cuilibet quotidie obviæ Catarrhi species tres sunt, quæ propria apud Græcos inveniunt nomina, quarum prima, quum in nares liberalius defluit humor, vel in ijs figitur, *ῥεπουζα*, *ἄπο τοῦ ῥεπουζαν*, latinis gravedo, quod frontis partes usq; adeo gravet, ut vix oculos attollere queamus, appellatur: Altera *βερρυχῶ*, *ἄπο τοῦ βερρυχῶν*, vel

US

vel *βείρυθ*, aut *βείρυθ*, *δοτὸν δὲ βείρυθ*, contingit, si per palatum ex capite deorsum ad fauces, guttur, & asperam arteriam defluit, ac exasperatis aut madefactis nimium istarum partium, membranis raucos reddit, lenem interdum cum seroatu simul inferens tussiculam; Tertia est, quum ex ore & faucibus per laryngem & tracheam arteriam ad pulmones & thoracem decumbit, suoq; vehementiore illapsu tussim, sæpè etiam suffocationis metum inducit, quæ peculiari ac proprio nomine Catarrhus dicitur. Quam distinctionem veteres duobus versibus incluserunt:

Si fluit ad pectus dicatur Rheuma Catarrhus,

Ad fauces Bronchus, si ad naves, esto Coryza.

5. Quum itaq; CATARRHUS vox sit *κατὰ τὸν πλάκῃος λεγομένη*, unâ simpliciq; definitione describi vix potest: generatim tamen dicitur excrementicius humor, in capite collectus vel receptus, vicio ipsius aut proprio, aut adscitio, vi causarum, internarum & externarum, præter naturam ex illo defluens in partes subjectas.

6. Humor iste ut plurimum est albus, pituitosus, aut serosus & aqueus: interdum tamen aliorum succorum miscellam habet; unde & quæ per naves emunguntur, aut exspuuntur, flavescent, virescunt, aliòve colore exeunt, ipseq; mucus sanguineus biliosus, vel melancholicus nominatur.

7. Neque tantum intra vasa, sed & extra illa coacervatur: Isthic quidem in ipsis extremitatibus eorum, ubi ultima incipit concoctio, atq; inde, ut cruda & invicta materia, aliquando ad caput externa propellitur, ibique vel subsistit, non raro cum sensibili tumore, & manifesto frigoris sensu; vel adtenuatus magis & fluxilis factus, sub cute, ulterius delabitur ad aures, oculos, maxillas, articulos: aliquando regurgitat & in majora vasa recurrit, ubi similiter vel subsistit, cacochymia & lentarum febrium somes, vel aliò in has & illas corporis partes deponitur, ubi rursus, quod hic est excrementum, variorum morborum causa fit.

8. Extra vasa congeritur in poris cerebri, aut circa membranas, ac vel per certos à Natura destinatos meatus narium & faucium, vel communes vias, venas & arterias, vel vi factos cuniculos

culos sub cute, in internis capitis & reliqui corporis partibus, ductu descendenti spinalis medullæ hinc inde disseminatorum nervorum, continuatarum membranarum, vel paulatim excernitur, vel majori cum impetu, quaquâ potest, viam facit & defluit.

9. Humor hujus copiosius geniti causæ vel externæ sunt, vel internæ. Illæ ex sex rerum non naturalium depravato usu dependent; quorum & referuntur frequens sub sole apricatio, immoderata exercitia, crebra & multa sternutatio, crapula continuata, potentiorum aromatum usus, hypocausta plus justo calida, vel obscura, nec pellucida, ac secundum Solenandrum candelarum sebacearum ingratus odor, pedum refrigeratio, idq; genus alia, quibus cruditates, & pituitosa ferescq; excrementa, indeq; nati vapores in corpore nostro colliguntur, & copiosè sursum mittuntur.

10. Internæ causæ adscribuntur vel proprio ipsius capitis, vel adscitio vicio, quale vel alimenti ejus impuritas, vel partis allicujus tam mandantis, quam recipientis, aut totius corporis consensus facit & fovet: quorum & viæ per quas decurrit, & ipse fluens humor, ac utriusq; natura referuntur.

11. Ad ipsum cerebrum pertinent primò, Facultatum vicia: ut aviditas attractricis, debilitas concoctricis, negligentia & imbecillitas retentricis, vel & illâ victâ præceps vis & impetus expultricis irritata vel gravata. Secundo, Mala dispositio & angustia meatuum, quæ contingit vel nimia siccitate, ob quam quibusdam ætate confectis calvæ suturas penitus coaluisse observatum est; vel infarctu & repletionem ab excrementitijs & admodum crassis humoribus; vel primæ conformationis vicio, natiæ arctatione; ne quid de externo frigore, quod similiter ductus istos ordinarios claudere potest, dicam: quare quæ repurgari debent & solent, retinentur, ac subindè aucta alibi viam adfectant, aliudque malum producant.

12. Tertio colligitur pituita in cerebro ob intemperiam; plerumq; autem frigida est & humida, & vel alterutra seorsim, vel conjunctim utraq; quæ facit ut alimentum sursum delatum male oquatur, & phlegmaticæ cruditates copiosius colligantur. Sicca proter accidens concurrere subindè potest, vapores retinendo, & proter exitum eorum prohibendo. Calida similiter humores

res fundendo, & vaporum copiam attrahendo. Quarto, ob peculiarem imbecillitatem, vel à minus manifestâ causâ, vel à præcedentibus aut præsentibus morbis, ipsâ etiam continui solutione: etenim non tantum in suo cujusq; temperamento partium robur consistit, sed & in ipsarum benè conformatâ continuitate seu unitate substantiæ.

13. Quorsum & faciunt rotunda & cava figura cranij; rara, porosa, & mollis cerebri consistentia; quippe illo respectu, instat cucurbitula attrahere, hoc tanquam spongia humores imbibere dicitur.

14. Proprij alimenti vicio Catarthi materia in capite conservatur, quum vel nimia copia Cerebro offertur, vel peregrinis qualitatibus infectum functiones ejus pervertit, idq; tanto citius eveniet, si expultrix langueat. Hærebunt enim ista aliquandiu illa excrementa, & tandem quantitate eorum crescente in cerebri sinus & subdita membra manabunt, vel insito pondere, vel excreticis recollecto robore expulsa.

15. Per partis aut totius corporis consensum pituitosi excrementi materia frequentissimè cerebrum molestat. Fuliginosi illi halitus, quos ab infra sursum elatos, velut rectum fumosa domus superimpositum, caput excipit, vel vi caloris attrahit, frigiditas cerebri, tanquam nubes in aëre condensantur, tandemq; spirituum calore resoluti, instar pluvia, vicissim in inferiora loca decidunt, & sic perpetuæ destillationi suggerunt materiam. Fomes autem scaturigo harum exhalationum ut plurimum est ventriculus, Epæ ambitusq; venarum totius corporis, tum imprimis, quum alimentum minus dextrè coquitur; & quidem Ventriculus peculiariter, si à cibo minus rectè claudatur: Epæ, si jugi vapore halitus Venosum genus, si cacochymico sanguine turgeat, & totum corpus febrili calore æstuet.

16. In parte mandante attenditur situs sublimior & expultricis robur; quæ si ad fuerit, levi negotio onus suum in subdita Recipientia membra transferet: Quæ & illud tanto citius admittent, humoremq; imbibent, si parte mandante sint inferiora, imbecillia, tum naturâ, ut quæ sunt laxa & mollia, tum ex accidentibus, ut à casu, ictu aut aliâ Intemperie.

17. Ra

17. Ratione viarum plurimum etiam facit ad Catarrhi generationem amplitudo & ex necessitate respirationis perpetua hians apertio laryngis.

18. Fluens humor quoque, præterquam quod suo apte impetu deorsum vergat, tanto ad fluendum aptior erit, quanto tenuior: quin si calidæ aut mordacis fuerit qualitatis, excreticem subindè stimulat, vel si in majori copiâ redundarit, eandem gravabit.

19. Ab hac Dogmaticorum sententiâ non nisi verbis discrepant Chymiatri, qui Catarrhum nasci scribunt, quoties mucilago tartarea esculentorum & potulentorum non rectè separatur, sed cum utili succo per Mesaraicas ad hepar, atq; indè in universam corporis œconomiam translata, superveniente salis spiritu coagulatur, & vicissim coagulationis finito tempore in liquores aut vapores resoluta, spirituum mechanicorum indolem immutat, eorumq; actiones secundum magis & minus lædit, usq; adeò, ut heterogenea per convenientes ductus exire porrò nequeant, sed re-tenta peregrinos generationis seu potius transplantationis fructus, in certis corporis partibus, supra & infra ostendant & proferant, exq; prædestinationis potentiâ, prout in Tartaro variæ salium species continentur, variorum adfectuum causam suppeditant.

20. Ex quibus omnibus invenire facile est, quare alij alijs in Catarrhum magis proclives sint; & quidem præ cæteris illi patitur cerebrum frigidum & humidum: deindè intemperatius calidum vel suâ naturâ, vel extraneo & adventitio calore; neq; ab eo sunt immunes, quibus Epar vaporosum generat sanguinem; humidum item habentes cerebrum & siccas nares subindè destillationibus vexantur, sæpeq; intus sordent, qui foris splendent; quin & illi quibus frigidum & siccum est, non secus ac senes, levi causâ destillationibus adficiuntur.

21. Cæterum non unius generis humor est, quem in capite colligi & indè vicissim defluere diximus; differt namq; primò materiâ, & quidem, quoad ejus consistentiam, est tenuis, aquosus & subtilis, vel crassus & spissus; item crudus vel coctus; quoad temperamentum primarum qualitatum, calidus vel frigidus; quoad colorem, albus, flavus, subviridis, vel aliter tinctus; quoad odorem,

rem,

rem, sine calore vel fetidus, saporem, salus, amarus, dulcis seu
insipidus; quoad occultam qualitatem, alius perniciosus & mali-
gnus, alius benignus, qualia & inde nati Catarrhi fortuntur no-
mina, quod bonum minus, quod minus minus.

22. Secunda differentia sumitur à partibus mandantibus & re-
cipientibus; quæ quum internæ sint & externæ, ideo & ipsa destil-
latio duplex censetur; Interna à partibus sub calvaria positis in in-
teriores corporis sedes, jecur, lienem, ventriculum, intestina, u-
terum, imò ad omnes corporis particulas prolabitur, inq; his varia
excitat mala: Externa ab externis, imprimis sub pericranio vel cute
verticis positus, quò venarum per faciem & tempora in caput irré-
pentium extrema desinunt, proruit, omnesq; partes pervadere po-
test: Distinguuntur autem à se invicem, quòd in hac dolor magis
sit externus.

23. Tertia differentia sumitur ab accidentibus: undè Ca-
tarrhus alius subito irruens, suffocativus dictus; alius sine periculo
& sensim decedit: quidam febrim habet comitem, quidam eam caret;
alius recens est, alius antiquus: alius in corpore vel boni habitus
& robusto, vel extenuato & debili: in seniore vel juvene: alius
sine dolore, alius cum dolore corporis harmoniam turbat. Repe-
riuntur etiam Epidemij ex certâ communis aeris constitutione
prognati: item sporadici ex particulari corporis vicio, & sua cuiq;
propriâ diatâ exorti: quin & sumitur differentia ex modo, quo ma-
teria ejicitur: alia enim sine vel cum tussi, alia cum vomitu, alia cum
screatu, alia cum simplici exspuitione; qui quidem varius modus
varios quoq; ostendit locos, in quos delabitur humor.

24. Ultima differentia à generatione & causâ efficiente desumi-
tur: undè Catarrhus alius est idiopathicus, alius sympathicus: quo-
rum ille proprio Cerebri vicio, hic ex inferiorum membrorum
morbosâ constitutione enascitur.

25. Signa Catarrhi diagnostica sunt & prognostica: quo-
rum illa vel alterum ab altero distinguunt: sic Catarrhum propriè
dictum comitatur & demonstrat salivatio frequentior, eaq; in te-
nui tenuis, in crasso crassa: In coryzâ, existente crassiore materiâ
os hâc modo obstruitur; si tenuis fuerit, idem perpetuò aqueo
& tenui humore, nonnunquam acri & urente, ac sæpè exulceran-

te na

nares stillat: In Broncho adest gutturis asperitas, raucedoq; ve-
lis, & interdum tussis:

26. Vel arguunt imminentem, ut capitis gravitas, oculo-
um hebetudo, sensuum torpor, pruritus & mordicatio narium:
vel fluentem, ut scretus, tussis, sternutationes sæpius iterata,
voluntariæ lacrumæ, sputum continuatum: Vel in pulmōibus
substantem: Quemadmodum autem quum adhuc eò fluit,
tutur prurit, & acrimoniã sæpè ardet, frequens tussicula fatigat,
ihil aut tenue quid effertur: ita cum jam pulmōibus hæret, rarior
st tussis, sine gutturis ardore, & quod educitur, ex imo pectore e-
ucitur, estq; crassius:

27. Vel diversitatem fluentium humorum indicant: Sic
validum subesse Catarrhum ostendunt, si membra fluxionem susci-
ientia incalescant, facies & nasus rubescat, frons & caput mani-
estò caleant, vel & febris comitetur, idq; tanto magis confirma-
itur, si ætas, temperamentum, habitus corporis, anni tempus,
regio & constitutio æris calida fuerint. Frigidi Catarrhi signa sunt,
crementorum quantitas major, qualitas minimè mordax, capi-
tus veluti distensio & gravedo, citra calorem tamen, aut faciei & o-
ulorum ruborem, cerebrum stupidum, sensusq; omnes hebetes,
pe- culi turbidi, auditus difficilis, obstructæ nares, facies pallida, de-
ne iq; torum corpus grave & tardum: quibus adijunge temperamen-
iq; um frigidum, ætatem decreescentem, locum habitationis frigidum,
na- quosum & palustrem, tempus anni hibernum; quin & si fortè frigi-
mior præcessit victus ratio, & frequentiu horæorum fructuum eius,
dus ita ociosa ac sedentaria, tantò minus de frigiditate dubitabitur.

28. Similiter à sapore vel odore, à colore deniq; & dolo-
ne signa calidam vel frigidam ostendentia fluxionem sumuntur:
amarus enim acris & salsus sapor, odor fœrens & malus, color
roceus & subrubeus, itemq; viridis, uti & nigricans cum dolore ca-
ditatem: acidus, insipidus ac subdulcis, albus absq; salsedine,
nigricans sine dolore frigiditatem innunt: Id quod ex iuvantibus
e la dentibus quoq; non obscure colligitur. Huc etiam cruditatis
te- gna pertinent, ut sunt albæ, tenues, spumosa, turbida urinæ, siccæ
riâ- ulles sine sputo, durities in glandulis, indiscussi flatūs circa ven-
eo- riculum.

B

29. Præ-

Et quidem signa Catarrhi per propriam essentiam in capite statuuntur, si continuo infestat, neq; reliquarum partium ægritudines ad sint, à quibus fomitem habere queat. Per consensum à toto enatam fluxionem ostendunt totius nocumenta, ut febres, ad quarum exacerbationes augetur, ijsq; recedentibus minuitur, & ablatis plane tollitur. Ex consensu partium, veluti ventriculi, Epatis & similiarum existere designat istarum partium lassio, quæ auctâ similiter augetur, imminutâ imminuitur, & sublata aufertur.

30. Prognostica signa sunt vel de futuro Catarrho, & sumuntur à causis: Sic ad sanitatis conservationem pertinet, ut quibus bene spirat & mungat. Si æstas sicca fuerit & aquilonia, auctumt vero pluviosus & australis, tussis, raucedines atq; gravedines, quibusdã autem tabes fiunt. Destillationibus magis exponuntur quibus subiecto viscere calidiore caput naturâ imbecillius est: Vel sunt de magnitudine morbi; ut Leves destillationes neglectæ fiunt magnæ: Vel de periculo & eventu, quæ rursus sumuntur vel causis, earumq; vehementiâ, ut Sæpius invadens Catarrhus periculo non vacat. Destillatio per propriam essentiam in capite interata nunquam vel raro curatur, vel ab adjunctis, v. g. ætate; Si Raucedines & gravedines in valde senibus concoctionem non admittunt, dolore capitis, ut Catarrhus ægerrimè maturefcit, si continuo caput dolet: Quin & sumuntur ab eventus tempore: Hinc destillationes in thoracem suppurantur intra 14. dies: Quibus add potest, quod qui destillatione capitis laborant, ijs lien minus tumens efficitur, & si quæ id genus alia.

31. Indicationes ad humoris peccantis qualitate, partium transmittentis, meatuum per quos fertur, & partium recipientis indole desumuntur. Humor peccans modum evacuationis, atque agendorum ordinem ostendit: crudus enim & tenuis sui concoctionem requirit: acris, salus aut alterius naturæ, vel alterari, vel ut expelli possit, præparari debet. Pars transmittens iuvanda est illis, quæ calorem nativum confortando, materiæ illi hærentis vicia corrigant, & quum opus, eius excretionem promoveant. Ductus præterea, per quos humor exire debet, ita accurentur, ut quod attenuatum vel abstersum sine molestâ adhesionem egeri queat.

Parti

Partis recipientis respectu humor receptus, uti & qui in ipsis vijs adhuc sunt, sui expulsionem postulat: fluxurus derivatione & revulsionem prohibebitur, ne partibus nobilibus noceat: quamobrem interdum, temporis, adfectus, & loci adfectu ubique imitã ratione, repulsionem aut fluxus interceptionem uti oportet: Quæ omnia tribus istis medendi instrumentis, diætã, chirurgiã & pharmaciã legitimè peraguntur.

32. Circa diætã observetur *Aër*, qui naturã vel arte sit temperatus, vel causã existente frigidiore, parum ad calidum, aut calidiore, parum ad frigidum inclinet, alienus à ventis austrinis ac borealibus & nebulis. *Cibus* sit concoctu facilis & boni succi, leniter calefaciens vel refrigerans, prout diversa requirit dispositio: à *potu* vini abstineat; securè vero in defluxu calido bibitur decoctum hordei cum liquirit. & sem. anisi ac fenic. aromatulatum: in frigido hydromel, aut saccharata aqua, vel vinum dulce, præsertim inclinante morbo. *Somnus* sit moderatus, nocturnus, inq; cubiculis non humectis. *Vigilie* item & lucubrationses intempestivæ vitentur. Quam ubiq; observandam mediocritatem veteres versu isto suaserunt: *Esuriant, sitiant, vigilent, qui Rheumata curant.* Incipiente Catarrho *Quies* magis quam *Motus* convenit; eo declinante, moderata & ante cibum profunt exercitia. *Balneum* & *Ventus* nulla vel rara. Fugiat tristitiam, sollicitudinem & id genus *animi adfectus* alios. Singulis deniq; diebus, & quoties opus nares emungantur, segniorq; venter arte, balanos aut clysteres adhibendo, exciteur.

33. Phlebotomiã, non nisi quum caput & jecur fervore nimio adficiuntur, inq; calidis & biliosis defluxionibus, ubi febris præsens est, vel imminet, aut vacuatio aliqua supprimitur, vel pleuritidem aut anginam metuimus, inq; corporibus plethoricis utimur: extra quos casus sanguinis detractionem, tanquam præsidium majorem cruditatem hic progignens, non suademus.

34. *Caput* siccatur & roboratur, ut nova materix nihil amplius recipiat, cui negotio Universalialia & particularia *ad caput* inservient, observato, ut si humores sint frigidi, crassi & viscosi, prius decocto

hyssopi, prassij, melle squillitico, aut simili præparentur: si ex
lidi, tenues & admodum fluxiles, syr. violato, de papav. melle
ros. bolo armen. terra sigill. tragacantho, vel & necessitate flagitan-
te fortioribus, ut laudano opiato & similibus adæquentur, sicq;
per vices educantur, bechicis etiam, si quid peccatori incubuit, tem-
pestivè usurpatis.

35. Purgabitur verò corpus inprimis *Φλεγμαγάγα*, & si
alius insuper peccet succus, pro ejus indole componetur medica-
mentum, estque mihi in usu infusum sol. Senæ vel Turpethi, item
Agarici cum cremore Tartari, Mannâ Galabrinâ dulcoratum & al-
bumine ovi defœctatum: quomodo & alia parari, inq; usum medi-
cum flecti, possunt. Neq; sine fructu cremor Tartari Spiritu Vi-
tricoli aut sulphuris animatus exhibebitur. Et si unâ purgatione
quod molestat, non exit, illa iterum atq; iterum legitime repeten-
da veniet.

36. Universalibus præmissis, ijsq; corpore satis vacuato,
ad particulares purgationes, Errhina, masticatoria, gargarismos,
vesicatoria, sinapismos, quin & quum opus fuerit, ad cucurbitulas
scarificatas & cauteria, quorum formulæ & modi apud practicos ex-
stant, progredimur: inprimis notando, vehementioribus Cathartici-
cis plenum cerebrum non sine periculo commoveri, & sternuta-
toria tantum costâ materiâ conferre: potius etiam assuescendum
emungendis naribus, quam expuitioni, adeoq; masticatorijs &
gargarismis non temerè utendum esse; quin & Intereipientia & va-
lidiora remedia locum non invenire nisi in *πυγώδαι* & *μηλιάδαι*
Catarrho: deniq; in pulmonibus, ex calore partis semper crassesce-
re & lentescere humores, ideoq; semper requirere, quod ad ipsos
adinet, incisionem, adtenuationem & abstersionem.

37. Sudorifera quoq; tempestivè adhibita serum ex venis
eliciunt, & abundantes succos viscerum exsorbent: pariformites
sacculis, pulveribus, cucurbitulis siccis, & suffribus humor in va-
porem conversus, transpiratione educitur & absumitur.

38. Atq; ita destillationis fonte exinanito, ejus replendi
vena præscindetur Confortantibus, tum partis mandantis, tum
recipientis ratione; prout materia vel calida vel frigida exstiterit
dextrò

dextrè ante & post partum, intus & extus offerendis; præsertim
vero Inunctionibus & Emplastris diligenter ventriculo prospicien-
dum, ne lubricitate pectoralium medicamentorum, & Catarrhū il-
lapso læsus, subindè malum recrudescere faciat, ut facit sæpè.

39. Catarrhus Epidemius ac malignus, prædictis etiam
fuo loco non neglectis, diaphoreticis & alexipharmacis potissi-
mum expugnabitur.

40. Coryzam peculiariter emendat suffitus gummi animæ,
& Errhinum liquidum ex Tabaco, quod fortiter attractum puitam
ex cerebro magnâ copiâ educit. In Broncho & raucedine Lobelij
syr. de Erysimo, Elect. Rulan. ex zizyphis, item myrrha ore deten-
ta commendatur. In quovis Catharro Nigella & Cuminum sapius
odorata conferunt, uti & illorum oleum, oleū item & flores Sulph.
defluxionum materiam discutunt & absunt: Succini oleum,
vel Terebinthinæ omni vespere auribus impositum cerebrum con-
fortat & siccat. Est & in precio aq. Serpilli cum vino destillata
singulis matutinis sumta. Sunt qui radicem verbasci virginis au-
ro inclusam & collo appensam à destillationibus corpus præserva-
re scribunt. Laudantur & præclaros effectus præstant Tacamahaca;
itemq; Caranna emplastri formâ capiti adhibita.

41. Horsum & faciunt lixiviam ex herbis Cephalicis pro
capite & pedibus, quorum etiam plantæ, asperius sale & aceto si-
mul mixtis perfrixtæ, quercino asseri calefacto utiliter adplican-
tur.

42. Alijs, si quæ contingunt, accidentibus, ut capitis
dolori, palati excoriationi, uvulæ & gargarionis inflammationi,
gulæ asperitati, spirandi & vocis difficultati, tussi, similibusque,
occurrendum remedijs convenientibus, qualia passim apud vete-
res & modernos leguntur, undè pro re natâ depromi, inq; usum
medicæ legitimè deduci possunt.

COROLLARIA.

I.

Malè morbus hic nonnullis Mercurialis dicitur.

B 3.

tur.

tur, licet in humoribus essentia ejus consistat, licet
Et cerebrum Mercurij regiam occupet.

II.

Rectè inter sal natura Et sal rei distinguitur,
illudq; principium salinum intrinsicum corporis, hoc
externum in rebus naturalibus censetur.

III.

Ut Sali adscribitur coagulatio, ita Et resolutio
illudq; omnia solutionis Et coagulationis principia
in se continet.

IV.

Flores sulphuris in Catarrhis, ut Et alijs pul-
monum vicis, non solum operantur exsiccatione, sed
Et virtute specificâ.

V.

Errant, qui ita aurum dissolvi posse negant,
ut in liquorem abire valeat: corrosivis tamen id re-
tè rectèq; perfici negamus.

VI.

Hallucinantur qui tincturam Corallorum
veram Et genuinam ex calcinatis iisdem elicere de-
sudant; quum non nisi tincturam salis Corallorum
sic obtineant.

Tantum

VII.

Tantum abest, ut Mercurius preparatione
artificis in venenum abeat, quod & rectè Manna
coelestis, manusq; Dei, ob insignes, quas dextrè
adhibitus edit operationes, dici mereatur.

VIII.

Medicus sine Chymiâ nunquam tutò, citò,
& jucundè plerorumq; morborum curam absol-
vere poterit.

Tā. Itā dōxi.

N. III
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

N. IIII
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

dextrè ante & post partum, intus & extus offeren-
vero Inunctionibus & Emplastris diligenter ventri-
dum, ne lubricitate pectoralium medicamentorum
lapsu læsus, subindè malum recrudescere faciat, ut

39. Catarrhus Epidemius ac malignus,
suo loco non neglectis, diaphoreticis & alexiph-
mum expugnabitur.

40. Coryzam peculiariter emendat suffitu-
& Errhinum liquidum ex Tabaco, quod fortiter at-
ex cerebro magnâ copiâ educit. In Broncho & r-
syr. de Erysimò, Elect. Rulan. ex zizyphis, item m-
tà commendatur. In quoyis Catharro Nigella & C-
odorata conferunt, uti & illorum oleum, oleū ite-
defluxionum materiam discutunt & absumunt:
vel Terebinthinæ omni vespere auribus impostitu-
fortat & siccat. Est & in precio aq. Serpilli cui-
singulis matutinis sumta. Sunt qui radicem verb-
ro inclusam & collo appensam à distillationibus c-
re scribunt. Laudantur & præclaros effectus præ-
ca; itemq; Caranna emplastri formâ capiti adhibi-

41. Horsum & faciunt lixiviam ex herbi-
capite & pedibus, quorum etiam plantæ, asperitu-
mul mixtis perfrictæ, quercino asseri calefacto i-

42. Alijs, si quæ contingunt, acciden-
dolori, palati excoriationi, uvulæ & gargarioni
gulæ asperitati, spirandi & vocis difficultati, tut-
occurrentium remedijs convenientibus, qualia p-
res & modernos leguntur, undè pro re natâ depr-
medicam legitimè deduci possunt.

COROLLARIA.

I.

Malè morbus hic nonnullis Mer-

B 3.

